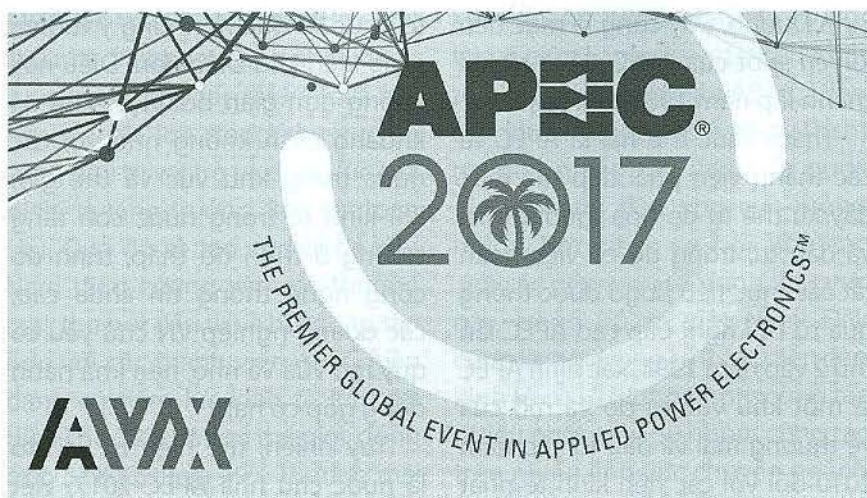

NĂM APEC 2017 NHỮNG CƠ HỘI CHO VIỆT NAM

ThS. Dương Danh Đạt
Đại học Brighton University

**APEC 2017 - Tạo động lực mới,
cùng vun đắp tương lai chung...**

Ra đời vào tháng 11/1989 với 12 nền kinh tế thành viên ban đầu, Diễn đàn Hợp tác Kinh tế châu Á - Thái Bình Dương (APEC) là một diễn đàn kinh tế mở, nhằm xúc tiến các biện pháp kinh tế, thúc đẩy thương mại và đầu tư giữa các nền kinh tế thành viên trên cơ sở hoàn toàn tự nguyện, đồng thời mở rộng cửa đối với tất cả các nước và khu vực khác. Qua nhiều lần mở rộng, đến nay APEC có 21 thành viên hội tụ các nền kinh tế hàng đầu khu vực và thế giới như Mỹ, Canada... cho tới những nền kinh tế mới nổi, năng động như Trung Quốc, Nga, Nhật Bản, Hàn Quốc, New Zealand... Trong đó, Việt Nam gia nhập APEC vào năm 1998 cùng với hai thành viên khác là Liên bang Nga

Năm 2017 là năm đối ngoại quan trọng của Việt Nam khi nước ta đảm nhận vai trò chủ tịch Diễn đàn Hợp tác Kinh tế châu Á - Thái Bình Dương với các hoạt động diễn ra trên nhiều tỉnh thành trong cả nước và đăng cai Hội nghị cấp cao APEC lần thứ 25. Đây là một sự kiện mở ra nhiều cơ hội cho Việt Nam trong hội nhập quốc tế và phát triển kinh tế - xã hội.

và Peru. Với các nguyên tắc cùng có lợi, đồng thuận, tự nguyện và không ràng buộc, APEC đang đi tiên phong trong nhiều nỗ lực tự do hóa thương mại và đầu tư, trong đó phải kể đến các sáng kiến kết nối toàn diện, tạo thuận lợi cho chuỗi cung ứng, hỗ trợ cho doanh nghiệp nhỏ và vừa, nâng cao năng lực cạnh tranh và tham gia vào các chuỗi giá trị và cung ứng toàn cầu, kinh tế số, kinh tế mạng...

Sau thành công của Hội nghị APEC vào năm 2006, năm nay, Việt Nam một lần nữa đảm nhận vai trò nước chủ nhà của Diễn đàn kinh tế quan trọng, có ý nghĩa rất lớn không chỉ đối với Việt Nam mà còn đối với khu vực châu Á - Thái Bình Dương năng động và là động lực tăng trưởng kinh tế toàn cầu. Điều đó cho thấy sự tin nhiệm của cộng đồng quốc tế dành cho Việt Nam, đồng thời là cơ hội Việt Nam khẳng định vai trò, vị trí cũng như có nhiều đóng góp hơn nữa cho Diễn đàn của khu vực.

APEC 2017 được diễn ra trong bối cảnh cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang làm thay đổi thế giới một cách nhanh chóng, tình trạng thất nghiệp, bất bình đẳng thu nhập và vấn đề nhập cư có những diễn biến phức tạp, lợi ích từ toàn cầu hóa chưa được phân bổ một cách đồng đều, đặc biệt tăng trưởng kinh tế và thương mại trên thế giới và khu vực có dấu hiệu chững lại... đã tác động không nhỏ tới tăng trưởng kinh tế khu vực và toàn cầu. Năm 2016, tăng trưởng kinh tế thế giới giảm xuống mức thấp nhất kể từ sau khủng hoảng kinh tế thế giới 2008 - 2009, chỉ đạt 2,2%. Điều này đã dẫn đến xu hướng bảo hộ nổi lên, chống toàn cầu hóa gia tăng, nhất là ở những

nền kinh tế lớn như Mỹ, các nước châu Âu. Theo Ban Thư ký APEC Việt Nam 2017, số liệu thống kê từ năm 2009 đến nay, các nước trong nhóm các nền kinh tế lớn G20 đưa ra tới 1.700 biện pháp hạn chế thương mại, trung bình 1 tháng có 17 biện pháp bảo hộ mới được đưa ra. Xuất phát từ bối cảnh đó, Việt Nam đã đề xuất chủ đề bao trùm của năm APEC 2017 là “Tạo động lực mới, cùng vun đắp tương lai chung”, nhằm tạo động lực mới cho hội nhập, thúc đẩy liên kết và tăng trưởng kinh tế ở khu vực châu Á - Thái Bình Dương; duy trì một khu vực hòa bình, ổn định, phát triển và thịnh vượng cũng như khẳng định vai trò của diễn đàn APEC, qua đó khẳng định vị thế của Việt Nam trong khu vực và trên Thế giới. Việt Nam cũng kỳ vọng APEC 2017 sẽ tạo ra bước ngoặt lớn, là sự khởi đầu để hình thành nên một khu vực mậu dịch tự do APEC như tham vọng của nhiều nhà lãnh đạo trong khu vực.

Với chủ đề trên, Việt Nam xác định bốn ưu tiên của Năm APEC 2017 bao gồm: (1) Thúc đẩy tăng trưởng bền vững, sáng tạo và bao trùm; (2) Đẩy mạnh liên kết kinh tế khu vực sâu rộng; (3) Nâng cao năng lực cạnh tranh, sáng tạo của các doanh nghiệp siêu nhỏ, nhỏ và vừa (MSMEs) trong kỷ nguyên số; (4) Tăng cường an ninh lương thực và nông nghiệp bền vững, ứng phó với biến đổi khí hậu.

Năm APEC 2017 đã đặt ra không ít thách thức chung cho cả thế giới cũng như khu vực châu Á - Thái Bình Dương và Việt Nam trong vai trò nước chủ nhà. Thách thức lớn nhất là duy trì vai trò APEC là cơ chế hợp tác kinh tế hàng đầu góp phần thúc đẩy tăng trưởng và thịnh vượng của khu vực châu Á - Thái

Bình Dương. Đây cũng là mục tiêu xuyên suốt của APEC để ra từ khi thành lập năm 1989 đến nay.

Thách thức thứ hai là APEC và các thành viên phải tiếp tục thúc đẩy xu thế tự do hóa thương mại và đầu tư, trong đó có việc hoàn tất các mục tiêu Bogo được thông qua từ Hội nghị Cấp cao APEC lần thứ 2 vào năm 1994, xác định APEC là một khu vực tự do và mở cửa về thương mại và đầu tư vào năm 2010 đối với các nền kinh tế phát triển và năm 2020 đối với các nền kinh tế đang phát triển. Đây là định hướng mà các thành viên APEC đã và sẽ hợp tác với nhau trong suốt giai đoạn 1994-2020 với các nội dung: Cắt giảm tất cả các loại hàng rào thuế quan và phi thuế quan đối với thương mại và đầu tư ở khu vực; Tăng cường tự do hóa lưu thông hàng hóa, dịch vụ và vốn và thúc đẩy tự do hóa, thuận lợi hóa về cả thương mại và đầu tư trong khu vực. Để hiện thực hóa lộ trình thực hiện mục tiêu Bogo, từ năm 1994 đến nay đã có nhiều kế hoạch được đặt ra, trong đó có Chương trình hành động Osaka năm 1995, Lộ trình Busan năm 2005 và đáng chú ý là sự đóng góp của Chương trình hành động Hà Nội năm 2006.

Bên cạnh đó là những thách thức về nâng cao đóng góp của APEC trong giải quyết các vấn đề toàn cầu như tạo việc làm, thu hẹp bất bình đẳng, ứng phó với biến đổi khí hậu, chủ nghĩa khủng bố, an ninh lương thực, già hóa dân số, di cư. Đặc biệt là thu hẹp khoảng cách phát triển còn khá đậm nét trong APEC, khi thu nhập của nền kinh tế cao nhất cao gấp khoảng 40 lần thu nhập của nền kinh tế kém nhất của khu vực.

APEC 2017 cũng đặt ra thách thức đối với Việt Nam về vấn đề

tổ chức và đưa ra những ý tưởng, sáng kiến cho Diễn đàn. Điều này không đơn giản bởi Việt Nam có khoảng cách không nhỏ với các nước trong khu vực và thế giới khi kinh tế trong nước còn tăng trưởng ở trình độ thấp, trình độ công nghệ thông tin chưa cao, các doanh nghiệp VN chủ yếu có quy mô vừa và nhỏ, nên khả năng đóng góp có hạn.

Tuy nhiên, thể hiện rõ vai trò là nước chủ nhà APEC 2017, Việt Nam luôn phát huy tinh thần đóng góp tích cực cho Diễn đàn khu vực với việc đưa ra ý tưởng định hình hướng đi cho APEC sau năm 2020 thông qua quan hệ đối tác châu Á - Thái Bình Dương, vì sự phát triển bền vững và bao trùm trong thế kỷ 21 cùng thông điệp về xây dựng APEC vì người dân, vì doanh nghiệp, phát huy vai trò cơ chế khởi xướng ý tưởng, là động lực tăng trưởng và liên kết của APEC.

... và những cơ hội vàng

Sau 19 năm gia nhập APEC kể từ năm 1998 đến nay, Việt Nam đã đạt được mục tiêu quan trọng nhất là tăng cường quan hệ hợp tác và nâng cao vị thế trên trường quốc tế. Việc gia nhập APEC cũng là cơ sở quan trọng để Việt Nam đẩy mạnh quá trình hội nhập như ký kết hàng loạt các hiệp định thương mại tự do song phương và đa phương, đặc biệt là các hiệp định thương mại tự do thế hệ mới như Hiệp định đối tác xuyên Thái Bình Dương (TPP), Hiệp định đối tác toàn diện ở khu vực, các hiệp định thương mại tự do với Liên minh châu Âu, liên minh kinh tế Á - Âu... Năm 2017 tiếp tục đánh dấu thêm một dấu mốc quan trọng trong đối ngoại hợp tác kinh tế của nước ta khi Việt Nam đăng cai tổ chức diễn đàn APEC và Hội nghị Cấp cao

APEC lần thứ 25. Với vai trò là nước chủ nhà, Việt Nam đang nhận được sự cam kết hợp tác rất lớn của các nền kinh tế lớn trong khu vực để cùng duy trì vai trò và động lực của APEC là tăng trưởng, liên kết toàn cầu. Qua đó sẽ tạo cơ hội để Việt Nam tăng cường kết nối, thương mại, thu hút đầu tư và hội nhập sâu hơn với các thành viên APEC hiện đang có tiềm lực kinh tế lớn, đại diện cho 39% dân số thế giới, đóng góp 57% GDP và 49% thương mại toàn cầu (theo Ban Thư ký quốc gia APEC 2017), cũng như giúp Việt Nam hoàn tất các mục tiêu của Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2011-2020 của đất nước. Hiện APEC cũng đã trở thành khu vực đầu tư trực tiếp nước ngoài lớn nhất của Việt Nam, chiếm 65% trong tổng vốn đầu tư nước ngoài, 60% giá trị xuất khẩu, 80% giá trị nhập khẩu và 70% lượng khách du lịch quốc tế.

Năm APEC 2017 còn được coi như một cơ hội vàng, một cú hích mang tầm chiến lược với cộng đồng doanh nghiệp Việt Nam, nhất là doanh nghiệp nhỏ và vừa, bởi APEC là một trong những cơ chế hợp tác có sự tương tác chặt chẽ giữa chính phủ và doanh nghiệp (DN), từ lãnh đạo cấp cao đến cấp chuyên gia, giữa công và tư. Bên lề Tuần lễ cấp cao APEC còn có nhiều sự kiện và hoạt động liên quan đến DN được tổ chức như: Hội nghị Thượng đỉnh các lãnh đạo doanh nghiệp APEC (APEC CEO Summit 2017); Hội nghị Hội đồng Tư vấn

kinh doanh APEC 4 (ABAC 4); Đối thoại giữa Lãnh đạo các nền kinh tế APEC với thành viên ABAC; Diễn đàn khởi nghiệp APEC với sự tham gia của nhiều tập đoàn đa quốc gia và hàng đầu khu vực mong muốn tìm kiếm cơ hội hợp tác với các nền kinh tế trong khu vực này, trong đó có Việt Nam. Đây cũng là một trong số ít các diễn đàn kinh tế có số lượng nhóm công tác nhiều nhất, trên 50 nhóm công tác trên nhiều lĩnh vực chuyên ngành như cải cách cơ cấu, phát triển nguồn nhân lực, DN nhỏ và vừa, y tế, hạ tầng giao thông... Vì vậy, APEC 2017 sẽ là diễn đàn để cho DN Việt Nam có cơ hội đối thoại trực tiếp với nhà lãnh đạo của các nền kinh tế APEC, tiếp cận thị trường rộng lớn của các nền kinh tế thành viên, tiếp cận với những xu hướng kinh doanh mới trên toàn cầu, hưởng lợi từ môi trường đầu tư, kinh doanh thuận lợi hơn. Đồng thời giúp các DN kết nối với các đối tác chiến lược tiềm năng, tiếp cận công nghệ và trình độ quản lý tiên tiến, những đổi mới sáng tạo trong hoạt động DN từ các tập đoàn hàng đầu thế giới, từ đó mở rộng tầm nhìn, xây dựng ý tưởng kinh doanh, tìm kiếm cơ hội, nâng cao năng lực cạnh tranh cũng như hiệu quả sản xuất kinh doanh của doanh nghiệp và từng bước tham gia sâu hơn vào mạng lưới sản xuất toàn cầu.

Lịch hoạt động năm APEC Việt Nam 2017 sẽ có gần 200 hoạt động lớn nhỏ được tổ chức xuyên suốt

tại 10 tỉnh thành trong cả nước với sự tham dự của hơn 1.000 doanh nghiệp các nước và 6.000 phóng viên quốc tế. Vì thế đây sẽ là dịp để Việt Nam không chỉ giới thiệu các sản phẩm vùng miền, các thế mạnh của địa phương với các đối tác APEC và các tập đoàn hàng đầu thế giới mà còn là một cơ hội quảng bá hình ảnh Việt Nam thân thiện, đổi mới, phát triển, năng động, giàu tiềm năng, tích cực hội nhập quốc tế. Bên cạnh đó là cơ hội để Việt Nam thu hút lượng lớn khách du lịch từ các đối tác APEC và các tập đoàn kinh tế lớn, nhờ vậy thúc đẩy ngành du lịch trong nước phát triển.

Thêm một cơ hội APEC mang lại đó là sẽ giúp người dân Việt Nam có thêm cơ hội lựa chọn trong nhiều lĩnh vực như việc làm, hàng hóa, dịch vụ, y tế, giáo dục, du lịch nhờ các chương trình mà APEC đang triển khai.

Đứng trước những cơ hội trên, việc đầu tiên Việt Nam cần làm là tổ chức thành công APEC 2017. Điều này đòi hỏi sự nỗ lực rất lớn từ phía Chính phủ, sự chủ động của tất cả các Bộ, ngành, các địa phương và sự tham gia tích cực của các doanh nghiệp và người dân.

Riêng đối với các DN, chủ thể quan trọng của năm APEC 2017, cần chuẩn bị những yếu tố cần thiết để có thể tận dụng triệt để những cơ hội. Đó là cần nhận thức rõ tầm quan trọng của năm APEC 2017, chủ động đóng góp và tích cực đề xuất ý tưởng, sáng kiến, và tìm hiểu những chính sách mới về hợp tác thương mại với các nước trong khu vực châu Á - Thái Bình Dương để có thể xúc tiến hợp tác trong tương lai, tăng cường khả năng cạnh tranh với doanh nghiệp bên ngoài khi mở cửa./

